СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XL. — Ч. 5. — Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 8 січня 1932. — VOL. XL. — No. 5. — Jersey City, N. J., Friday, January 8, 1932. — THREE CENTS.

РІЗДВЯНА КОЛЯДА НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ.

ВЕТЕРАНИ ШУКАЮТЬ ПРАЦІ ДЛЯ ОДНОГО МІЛІОНА БЕЗРОБІТНИХ

НЮ ЙОРК. — „Нешенел Емплоймент Комишен оф ди Америкен Ліджен" відбула наради в справі безробіття і рішила повести кампанію, щоби на протязі найближчих кількох місяців знайти роботу для 1,000,000 безробітних та довести до пятьдневного тижня праці й шістьгодинного дня праці.

На нарадах були присутні многі визначні промисловці.

Присутні рішили, що всі ветеранські організації враз з „Вімен Окзілері" мають по цілім краю вплинути на фабрикантів і купців та інших, що можуть дати роботу, щоби вони збільшили свій персонал на 10%.

Ветерани будуть ставити справу так, що ми знаходимося в такім самім положенню як тому 13 літ, коли ще була світова війна. І як тоді патріотичний обовязок наказував кождому йти до роботи і купувати бонди чи бавовну, щоби допомогти до побіди, так тепер кождий мусить допомогти ліквідувати депресію.

РЕФЕРЕНДУМ МАЄ ВИРІШИТИ СПРАВУ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Серед демократів є тепер велике напруження, бо думають, що Джан Рескоб, голова Демократичного Народнього Комітету, форсує, щоби в демократичну плятформу вложити вимогу знесення прогибіції.

Рескоб заявив, що він є вправді за знесення прогибіції, одначе не хоче розбивати партії. Але хоче подати, що ті, котрі давали демократам гроші на виборчу кампанію, заявилися подавляючою більшістю голосів за знесення прогибіції. Рескоб хоче, щоби доля прогибіції була вирішена дорогою референдумів по стейтах. Він певний, що прийде до знесення прогибіції, але це може ще потревати яких 4 роки.

СУХИМ БРАКУЄ ГРОШЕЙ.

ВЕСТЕРВІЛ (Огайо). — Протисалунова Ліґа є в ґрошевих клопотах. Треба поширити акцію проти пропаґанди мокрих, а тут нема ґроша, бо ті, які були, є заморожені в „Бенк оф Вестервіл", який замкнено.

МОКРИЙ ДЕМОКРАТ ПОБІДНИКОМ.

КОНКОРД (Ню Гемшір). — При виборах на конґресмена вийшов побідоносно Вилієм Роджерс з Вейкфілд, демократ і мокрий. Отсе перший раз за останніх 10 років вибрано демократа. Противником Роджерса був републиканець, бувший ґовернор Джан Бартлет.

БАНДИТ ДОПОМІГ ВІДШУКАТИ БОНДИ.

ШИКАҐО. — Ґус Винклер, великий приклонник Кепона, допоміг „Линколн Нешенел Бенк енд Трост Компані" відшукати забрані тому три роки ґенґстерами бонди, вартости $3,000,000. Банк мав утрати всього $15,000.

ДОБРЕ СЛІДИЛИ ВОКЕРА.

НЮ ЙОРК. — Чарлз Керіґен, заступник мейора Вокера, звернувся до републиканських представників у леґіслятурі, щоби вони припинили дальшу асиґнату грошей для леґіслятурної комісії, яка видала останнього року $412,000, щоби слідити приватне життя мейора Вокера. Він каже, що на те, щоби знати, де і які краватки мейор купує і яке носить спідне білля та з ким сходиться, комісія видавала денно яких $2,000.

НЕ ДАЛИ СЕБЕ ЖИВЦЕМ ЗЛОВИТИ.

ГЮСТОН (Тексас). — Як заповіла мати бандитів Гери і Дженінґса Йонґ, так сталося. Коли поліція мала вже їх майже в своїх руках, обидва брати станули проти себе й взаїмно себе постріляли. Один згинув на місці, а другий за годину в шпиталі. День передтим заповіла мати бандитів, що поліція їх живцем не зловить.

НЕ ДЕРЖАТИ ДОВГО РІЗДВЯНИХ ЯЛИНОК.

НЮ ЙОРК. — Огневий комішенер звертає увагу населення, що передержувати в хаті надсохлі різдвяні ялинки е дуже небезпечно, бо вони легко запальні й можуть бути причиною нещастя.

ЗЛОВИЛИ ЗЛОДІЯ, ЩО ВИКРАДАВ КНИЖКИ.

НЮ ЙОРК. — Чарлза Рома, літ 49, власника книгарні й знавця старих і рідких книжок, засуджена на кару трохлітної вязниці за крадіж книжок. Ром зорґанізував банду злодіїв з самих молодих хлопців, котрі ходили по бібліотеках і звідти викрадали дорогі й рідкі книжки і перепродували їх Ромови за малі гроші, а Ром продавав їх потім по ринковій ціні. Одна з книжок, яку забрав Ром з Гарвардської бібліотеки, вартувала $400.

МОБІЛІЗАЦІЯ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Дня 25-го листопада м. р. обстрілювали большевики на Дністрі біля Кишинева утікачів, що переправлялися човном з України до Румунуії. На човні зчинився переполох, внаслідок чого човен перевернувся. Шість утікачів утопилось, а два переплили ріку. Один з них був ранений большевиками. Обидва заявили, що втікли до Румунії тому, щоби відтягнутися від мобілізації, яку проголосили на Україні. Мобілізують усіх молодців від 17. року життя.

ФРАНЦІЯ ПРОТИ ЧУЖИХ РОБІТНИКІВ.

Комісія праці у французькому парляменті приняла текст резолюції, що здержує іміґрацію заграничних робітників до часу, аж уряд видасть декрет, яким управильнить акцію боротьби з безробіттям.

В РУКИ ЧУЖИНЦІВ.

Швайцарське нафтове т-во „Терма" звернулося до громади Модрича, пов. Дрогобич, з пропозицією видержавити йому громадські терени на 25 років задля експльоатації нафти. Громадська рада Модрича згодилася на це і з весною 1932 р. розпічнуться верчення.

ПОРА ВІДОБРАТИ КОЛЬОНІЇ.

Бувший президент Державного Банку в Німеччині, д-р Шахт, виголосив на зборах німецького кольоніяльного товариства в Кольонії промову, в якій між іншим підкреслив, що теперішня криза дає Німеччині найкращу нагоду розпочати акцію за відобрання заморських кольоній. Проблема німецьких кольоніяльних земель в заморських краях має велике політичне й господарське значіння, даючи Німеччині змогу діставати сирівці з власних джерел.

СТРАЙК.

В усіх стрийських млинах застрайкували коло 200 робітників. Інтервенція інспектора праці зі Станиславова не помогла. Причиною страйку є непорозуміння в справі платень.

ВБИЛИ ЦІЛУ ЖИДІВСЬКУ РОДИНУ.

В Млодові, пов. Любачів, невідомі грабіжники вломилися до мешкання місцевого коршмаря Абрагама Сейфера та сокирами вбили усю його родину, зложену з чотирох осіб. Опісля ограбили мешкання, забираючи невеличку готівку та одіж. Вбийники втекли.

ЗА МЕЖУ.

На два роки тюрми засудив стрийський суд Василя Оприска з жидачівського повіту за вбивство Федя Заблоцького в суперечці за межу.

СІМ ПРИСУДІВ СМЕРТИ.

Наглий суд у Барановичах засудив після трохденної розправи під замітом шпигунства в користь Радянщини на смерть: М. Свірка зі столпецького повіту, Івана Борика, Михайла Тараковича, А. Фокицького, Івана Храповика та Олексу Скалка з Горонжої.

СУВОРИЙ РЕЖІМ В ІНДІЇ.

Поліція розігнала всеіндійський національ. конґрес у Ню Делі й арештувала кількох лідерів Індійців. Підчас сутички поліції з натовпом убито двох Індійців, а кількох тяжко поранено. Уряд оголосив конґрес розвязаним, а партію, що бореться за всеіндійський конґрес і один центральний уряд для всіх провінцій, оголошено незаконною. Суд післав до тяжкої вязниці на два роки проводиря Індусів, що займає друге місце по Ґанді, Пандіта Неру. Сам Ґанді сидить у вязниці в Пумі.

ПЕРЕД КОНСКРИПЦІЄЮ.

В Глубічку, пов. Борщів, іменовано конскрипційними комісарями 8 Поляків і 2 заступників — теж Поляків (отже ні одного Українця).

Між заступниками є один панок, що зветься Альбін Церковник, караний півторарічною вязницею за вбивство в 1926 р. Павла Томковида.

Золочівське староство заіменувало було зразу всіх учителів-Українців міста й повіту комісарями при загальнім переписі населення. Одначе в останній хвилині, а саме 27. XI., візвало воно всіх тих учителів, щоби повіддавали доручені їм переписні повновласти, іменуючи на їх місце комісарями польських студентів, урядовців і т. д.

На переписних комісарів зголосилась була теж через посла д-ра Я. Олесницького місцева українська молодь, головно студентство, одначе староста заявив послови Олесницькому, що на переписних комісарів прийме тільки тих, щодо яких поліція не має ніяких замітів. В той спосіб відсунено Українців від активної участи в переписі, — бож відомо, що поліція в Золочеві має — супроти кожного з молоді, та зокрема для кожного українського студента, якесь „застереження".

ВИБУХ НАФТЯНОЇ РОПИ В БОРИСЛАВЩИНІ.

У Східниці біля Борислава вибухнула нафтяна ропа у збірнику фірми „Земні Ґази". Робітник Данило Пласківняк намагався розморозити горіючим смолоскипом проводи близько збірника. Це було причиною нещастя: ропа вибухнула; збірник зовсім знищений. Підчас вибуху загинув Пласківняк; його кинуло 150 м. догори та пошарпало в кавалки; рештки його тіла (без рук і ніг) знайшли у віддалі 80 м. від місця вибуху. Другий робітник, Слуцький, що працював з ним разом, вирятувався.

ЗГОРІЛА В ОГНІ.

В Чорнолізцях, пов. Товмач, згоріла хата в Роз. Ладип. Господиня згоріла живцем. Вогонь знищив теж три сусідні господарства.

ПОШИРЕННЯ ЖІНОЧИХ ПРАВ У ФРАНЦІЇ.

Французький парлямент ухвалив законопроект з 1930 р., на основі котрого признається жінкам право бути вибраними членами торговельних судів. Ухваленням цього закону дано жінкам рівне право з чоловіками.

ТВОРИМО НОВІ ВАРСТАТИ ПРАЦІ.

В часі кризи й безробіття повстала у Львові на Богданівці кооператива „Зоря", яка до року зорґанізувала три крамниці (1 на Богданівці, 2 на Сиґнівці) і фабрику хемічних виробів. У кооперативі знайшли працю 15 безробітних Українців. Фабрика під проводом інжиніра-хеміка виробляє синку до білля і шварц до обуви з охоронним знаком незабудьки. Вироби ці стрінулися з прихильною оцінкою фахівців, як вироби першої якости.

ДО ЧОГО ДОВОДИТЬ ВОРОЖНЕЧА.

На днях переводила білгородська (Югославія) поліція ревізію в голови та секретаря тамошньої „Просвіти", як також у помешканні Т-ва. Це сталося, як кажуть, на донос одного з бувших членів „Просвіти", котрий свого часу був членом управи та відігравав немалу ролю в житті самої „Просвіти". Про підклад цього гидкого доносу не беремося писати, бо не бажаємо ще більше робити роздору, який панує в Білгороді між українськими орґанізаціями, а й поодинокими людьми. Зазначуємо лише, що коли й дальше повторятимуться подібні історії, то це буде загибіллю вже й так чисельно маленьких та слабеньких українських орґанізацій у Білгороді.

ПРИМІРНІ СЕЛА.

Громадяни села Вербиця, повіт Рава Руська, зделярували на внутрішню позичку „Просвіти" суму 350 зол., з чого виплатили готівкою 64 зол. Як відомо, повіт Рава Руська належить до найбідніших околиць нашого краю. — Громадяни села Васючин, повіт Рогатин, зделярували на позичку „Просвіті" 200 зол., з чого виплатили готівкою 75 зол. і кличуть до підписання позички всі читальні рогатинського повіту. — Члени Виділу чит. „Просвіти" в Миклашеві, повіт Львів, зделярували враз з читальнею 65 зол. платних 15. XI. і 30. XII. м. р. Ці відірвані приміри доказують, як поважно і по громадянськи поставилось наше селянство до допомоги „Просвіті".

ЗАТРОЄННЯ СВІТЛЯНИМ ҐАЗОМ У ВАРШАВІ.

В одній з камяниць при вул. Пекарській у Варшаві затруїлися вісім осіб світляним ґазом. Чотири з них померли в лічниці. Як виказало слідство, світляний ґаз дістався до помешкання з трісненої рури бічної вулиці Рицерської.

АРЕШТУВАЛИ МІЖНАРОДНЬОГО ЗЛОДІЯ.

У Ясах (Румунія) арештували міжнароднього злодія Ґеоргія Гочунґа. Він виконував свою професію в Румунії і за кордоном.

ВИБІР УКРАЇНСЬКОГО ПОСЛА.

При поновних виборах у Перемищині українська ліста одержала 38,939 голосів (при перших виборах було 42,726 голосів) і вибраним вийшов д-р Володимир Загайкевич.

АНҐЛІЯ СКРІПЛЮЄ СВОЄ ВІЙСЬКО В ІНДІЇ

ПОСИЛАЮТЬ ДО ІНДІЇ ОФІЦИРІВ І ЖОВНІРІВ НА СКРІПЛЕННЯ АНҐЛІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

ЛОНДОН (Анґлія). — 400 старшин, підстаршин і жовнірів велшського полку, що знаходиться в Індії, поспішно післано на підкріплення цього полку. Таксамо спішно посилають підкріплення й іншим полкам, що знаходяться в Індії. Британський штаб поспішає якнайскорше довести до повного складу всі анґлійські военні частини посилкою свіжих доповнень з Анґлії. Боєвий стан анґлійської армії в Індії має виносити 68,900 старшин і жовнірів.

Разом з тим видано наказ негайно доповнити до боевого стану всі спомагаючі батальони військ, що комплектуються з мешканців Індії. Ця спомагаючо-додаткова армія в боєвім стані має виносити 155,300 старшин і жовнірів. Всі ці приготовлення показують на те, що Анґлія рішила всіми силами здавити рух індійських націоналістів.

НІМЦІ ВИПРАВДУЮТЬ АНҐЛІЮ.

БЕРЛІН (Німеччина). — Німецька преса, що в часі конференції довкола круглого стола віддавала всі свої симпатії Індійцям, тепер різко змінила свій фронт. Німецькі ґазети вважають правильним поступовання Анґлії в Індії, де вона тепер заводить режім твердої руки й военного стану.

Ґазета „Фосіше Цайтунґ" прямо заявляє, що є злочином зі сторони Індії робити трудноші британській імперії в часі тяжкої внутрішньої економічної кризи, а тому ґазета витає рішучі заходи в Індії, які робить британський уряд. Приблизно в такому дусі пишуть також інші ґазети.

КЛОПОТИ ЯПОНЦІВ З БАНДИТАМИ.

МУКДЕН (Манджурія). — Не зважаючи на те, що японська армія закінчила окупацію всієї південної Манджурії, її клопоти не зменшилися. Окремі відділи з частин бувшої реґулярної армії перетворилися в добре узброєні, навіть у гармати, бандитські війська, з якими реґулярним японським військам часто не легко справитися. Останніми днями дійшло до поважної бійки між Японцями та такими бандитами на лінії Мукден-Дайрен, отже в глибокому запіллю японської окупації.

На півдні Манджурії японська армія захопила місто-порт Шанґайкван, що знаходиться вже на китайській території, на самій межі з Манджурією. Китайський уряд має підозріння, що Японія хоче захопити в свої руки також Таку, що є портом для міста Тієнціну.

ЗАБИВАЮТЬ ЩЕ ОДИН ЦВЯХ У ПОДІЛ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

БУКАРЕШТ (Румунія). — Уряд ухвалив проґраму і напрям переговорів з большевицькою Росією в справі ґарантування сучасних кордонів Росії та Румунії, а також обопільного зобовязання не воювати між собою, а вразі нападу третьої сторони затримувати невтральність. Румунський уряд дуже задоволений, що нарешті анексія Румунією Бесарабії й Буковини буде признана Росією. Підготовчі переговори для скликання російсько-румунської конференції вже почалися в Ризі між радянськими та румунськими представниками.

ЗМОВЛЯЮТЬСЯ ПРО ЗАКРІПЛЕННЯ РОЗШМАТОВАННЯ УКРАЇНИ.

ВАРШАВА (Польща). — Сюди прибув румунський міністер справ закордонних, Ґіка. Він має відбути наради з польським урядом у справі спільного підписання з большевицькою Росією ґарантійного договору, що забезпечив би всім тром державам недоторканість їх сучасних кордонів.

Румунія й Польща сподіваються, що разом з ними такий самий договір про ненападання підпише Франція з Росією, чим ще більше будуть забезпечені теперішні кордони Румунії та Польщі.

ГОДІ ТВОРИТИ ПРИДУНАЙСЬКУ ФЕДЕРАЦІЮ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Ґазета „Народні Політіка" повідомляє, що угорському послови в Парижі заявлено з кол французького уряду, що Франція не буде підтримувати проекту створення придунайської федерації з Австрії, Чехословаччини й Угорщини. Проти такої федерації рішучо заявляється Італія та Німеччина, які мають свою концепцію на утворення певної комбінації з осередніх европейських держав.

Таксамо мала антанта, а особливо Румунія, заявляється рішучо проти придунайської федерації.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПРОТИ СОЦІЯЛЬНОЇ НЕСПРАВЕДЛИВОСТИ.

Католицькі, протестантські і жидівські релігійні організації Ню Йорку заговорили в справі безробіття. „Ди Сошел Сервис Комишен оф ди Федерел Кавнсил оф Чорчес оф Крайст ін Америка", „Ди Департмент оф Сошел Акшен оф ди Нешенел Кетолик Велфейр Конференс" і „Ди Сентрел Конференс оф Амерікен Ребіс" видали спільну заяву, в якій підчеркнули, що крізу безробіття може розвязати приділення безробітним варстату праці, а не зменшування заробітних платень.

Представники отих релігійних організацій заявили, що тому, що на церкву спадає тягар нести допомогу потребуючим, вона почуває себе до морального обовязку кинути визов теперішній соціяльній несправедливости, яка є причиною, що треба аранжувати раз-у-раз допомогові акції. У заяві отих представників кажеться, що всяка допомогова акція є тільки хвилевою, але самої справи безробіття вона не розвязує, а тимсамим не злагоджує цеї деморалізації, яку вносить із собою безробіття в життя одиниці й родини. Та хоч безробіття дається вже добре в знаки третю зиму, хоч є познаки, що деякі бизнеси поправляються, то не чути нізвідки голосу такого державного мужа, котрий виступив би з конструктивною програмою, яка запевнює працю тим, що хочуть працювати.

Тому церковні представники домагаються від федерального й стейтових урядів та муніципальних влад приступити негайно до виконування тої програми публичної розбудови, яку пропонують найвизначніші економісти. Вони є далі ще й за те, щоби негайно перевести в цілім краю зменшення годин праці, щоби в той спосіб дати працю усім безробітним. І заявляються проти всяких зменшувань платень, бо вважають це з соціяльного боку несправедливим обявом, який тільки викликує огірчення, причинюється до поширення безладдя та зменшує і так вже змалілу покупну силу широких мас населення.

Представники церковних організацій заявляються ще за потребу виготовлення одного промислового пляну, який давав би змогу контролювати ввесь промисл, який давав би робітництву відповідне заступництво, а далі за управильнення збуту і продукції та забезпечення проти безробіття, старости і т. д. Оті й інші вимоги отсеї заяви мають усунути ту соціяльну несправедливість, яка є причиною безробіття.

ЯК ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД ОБХОДИТЬСЯ ЗІ СПАДКОЄМЦЯМИ ПОЛЬСЬКИХ БОРЦІВ ЗА ВОЛЮ.

(Оригінальна допись).

I.

Дивний це дуже випадок у всесвітній історії, щоби якусь державу розібрано частинами поміж сусідами і то кавалками, на протязі двацять трох літ — властиво без якогось серіознішого спротиву зі сторони тої держави.

А так сталося зі старою Польщею, розібраною сусідними державами в роках 1772, 1793 і 1795.

Причини розвалу старої Польщі подає професор університету, **д-р Е. Соколовський**, коротки такі:

1) Хибна форма уряду (правительства); 2) антагонізм (ворожнеча) поміж церквою східною (православною) і західною; 3) упадок просвіти; 4) географічне положення.

Але великий польський політик і вчений, професор д-р **М. Бобжинський,** ще коротше зясував властиву причину розвалу польської держави, та в другім томі своєї научної праці п. з. **„Дзее Польскі в зарисе"** каже дослівно:

„Упадлісьми вскутек тего, жесьми сен сондзілі визшимі понад права ржондзонце людзкосцьон".

А дальше каже:

„Вержми в працен, але паментайми заразем, же валькен о бит **на рувних з іннимі народамі провадзіми правах".**

Таке писав Бобжинський ще довго перед світовою війною, а ми, сучасні, найліпше знаємо наскільки Поляки взяли собі його поучення до серця.

Та не в тім діло, а Бобжинський у виданім доперва цього року третому томі своїх „Дзеїв", обіймаючім події від останнього розбору Польщі до 1923 року — так характеризує той період польської історії:

„Є заслугою польського народу, що він, стративши свою державу і виставлений на чуже насильство — такий довгий час не піддався йому, що задержав свідомість своєї відрубности та всіми силами змагав да відзискання своєї самостійности. **Втративши державу — зістав народом** — записував себе яко такий в европейській праці і політиці та мав свою історію, котра яко **„порозборова історія"** становить осібну епоху в історії Польщі.

„Польський нарід прямував двома дорогами до самостійности: **дорогою повстань** і дорогою **органічної праці.** Взаімне перехрещування цих доріг є першою характеристичною ціхою польської „порозборової" історії.

„Другою ціхою є **внутрішне** відродження народу, котре в тій епосі зістало довершене".

Треба знати, що загал польської шляхти не голосив так дуже сильно **над домовиною** власної „ойчизни", але, як каже К. Козьмян у своїх споминах, розумував ось як:

„Під деяким оглядом є нам тепер навіть ліпше, як за польських часів. Ми маємо у значній части це, що нам вітчина давала, **а не маємо тягарів і небезпеки уманської різні;** а хоч без Польщі — ми є преці в Польщі і є Поляками".

Було це—як бачимо—розумовання дуже нікчемне і підле, але, на щастя для Поляків — а радше для їх національної чести, знаходилися все ще і такі Поляки, котрі зі зброєю в руках пускалися до боротьби з „наїздниками", хоч ті всі проби повстань усе були вже з самого початку безвиглядні.

Великим, серіозним повстанням Поляків проти Росії було те, що вибухло **29. листопада 1930 р.** і продержалось майже рік.

Про це повстання поміщено більшу розвідку д-ра К. Трильовського в календарі „Укр. Народного Союза" на рік 1931 і ми радимо Вп. Читачам перечитати її.

Другим, але вже менше поважним, хоч богатим у сумні для Поляків наслідки, було повстання з 1863—1864 років.

Біля вісім тисяч полягло в бою, понад тисяч повстанців повісили або розстріляли Москалі, а більше як **пятьдесять тисяч** вислали в каторгу та на Сибір. Декотрі з них аж по трийцяти роках повернули до краю.

Великим ударом для Поляків було і це, що так, як і по повстанню з 1830—1831 р. московський уряд **поконфіскував земельні маєтки** всім тим, котрі якунебудь участь брали у повстанню. — Ті поконфіскованi у польських дідичів маєтки московський уряд пороздаровував своїм ґенералам, що брали участь у придушеню повстання.

Але ще підчас повстання видав цар Александер II-гий 2. березня 1864 р. указ, надаючий польським селянам ґрунта, котрі тримали і від котрих на річ дідича мусіли виконувати всілякі повинности або платити чинш. Навіть велика частина безземельних селян дістала ґрунтові пайки аж до шість морґів.

Це надання власности селянам зробило їх на довгі роки — властиво аж до вибуху світової війни та підчас неї — орудіям в руках російського уряду та щирими поклонниками російського царя. Селяни задержали свою мову та католицьку віру, але селянська верства відірвалася не лише від шляхти, але взагалі від польської інтелігенції.

Найбільшим ударом для Поляків була однак та конфіската польських маєтків, про котру ми вже говорили.

І так на землях бувшого Польського Королівства (утвореного віденським конґресом 1815 р. а фактично скасованим по повстанню 1830—1831 року) сконфіскoвано **1,660** дідичівських маєтків, а на Білій Руси та Литві — **1,794** маєтків.

Роздарування тих маєтків поміж російських ґенералів мало стати засобом до введення російського елементу на польські землі, бо разом з новими панами пригодила й численна вища і нижча російська служба.

Але повстала нова польська держава і знайшлися спадкоємці тих, котрих московський уряд пограбував. А тимчасом польський скарб державний забрав ті пограбовані добра для себе і не робить міни, щоби добровільно ті добра спадкоємцям національних героїв та мучеників віддати.

Прийшло отже до скандальних і певно ніким непредвиджених процесів. І так, наприклад, в однім процесі заявив злобно заступник державного скарбу, звертаючись до позиваючої Польки:

„І так ви приходите тут до суду і в одній руці тримаєте **конфедератку** (рогату повстанську шапку), а другу витягаєте мов жебрачка **по милостиню!"**

Таке говорить у новій самостійній Польщі представник державної влади до спадкоємця борця власне за зновлення тої держави!
лення тої держави!

Того роду процеси оперлися о найвищий суд і позовники — наскільки свої права доказали — вигравали ті процеси.

Передовсім впадає в очи питання:

Яким правом сміє держава присвоювати собі цілком **приватні маєтки** і не допускати до їх відзискання правних наслідників, людей пограбованих колись безправно російським урядом?!

Вже поминім тут той факт, що пограбовані були польськими патріотаим і мучениками.

Досить, що скандал почав вже бути занадто голосним і переходив вже границі польської держави. Треба було отже щось з тим робити, щоби і вовк був ситий і коза не цілком зі шкіри обдерта.

І ось одинкарський, бебістичний уряд взявся за те невдячне завдання.

(Дальше буде).

О. С.

КРАХ КОЛЬОНІЗАЦІЇ

Відомо, що одною з головних підстав польської політики на Волині — є форсована кольонізація її зайшлим, мазурським елементом. Цю політику консеквентно переводжувала і ендеція, і мішані центрово-лівицеві кабінети і тепер санація.

Але, як показується, та політика заламується... Як доносять польські часописи, процес павперизації і напливового елементу зачав робити таке спустошення, що тепер положення того елементу треба вважати за катастрофальне. Зачалося від більшої власности земської, якої 50% є в стані ліквідації. За більшою власністю йдуть і маєтки мазурів. Скарбова влада стосує чимраз більше податкову шрубу щодо виміру податку доходовго, решту довершує дуже високий податок спадковий і податки комунальні. До весни 1931 року польська власність на Волині могла хоч би частинно покривати недобір з позичок, уділюваних державними банками. Але від осени політика тих банків змінилася цілковито. Банки зменшують кредити, а при прольонґатах стягають як найбільші квоти. Стосунки, які внаслідок того витворилися для польської власности земської на Волині — „Земя Волиньска" називає катастрофальними.

Ціла преса польська бє на трівогу і жадає, щоб уряд трактував справу польської власности на „кресах" не з точки погляду фіскальної, лише „інтересу народовего" і кермувався більше оглядами на конечність „зесполіць" креси з центром. Пише одна ґазета: Працюємо стало над пляном належного співжиття з українською людністю кресів, будуємо на Волині ріжні будівлі, школи, дороги, створюємо ряд „пляцувок" господарсько - культурних... Але все те має характер умовний і мусить приснути як дитиняча миляна банька, наскільки стратимо там ґрунт під ногами, наскільки визбудемося там рільної власности, наскільки та власність перейде в „чужі руки" (цеб то в руки автохтонного населення)".

Недавно бувший воєвода львівський, граф Борковський, в статті в краківськім „Часі" отверто признав, що в той час, коли пруська кольонізація на Схід була господарчо оправданою, бо сунула з густіше залюдненого заходу на менш залюднений схід, — то польська кольонізація українських земель є **господарчо неоправданою,** бо суне в землі найгустіше залюднені...

Сумніваємося, щоби сі голоси остороги поділали на політику кольонізаційну Польщі, але на неї з певністю поділає тверда конечність, а саме бідність держави, яка не в стані позволити собі на такий люксус, на який могла собі позволити передвоєнна Німеччина. Кріза Польщі тяжка, буджет на ґвалт редукується, шрубу податкову підкручено до неможливого, нема грошей ні на кредити, ні на загосподарування кольоністів на Волині. Ліквідація мусить прийти скорше чи пізніше...

В польській пресі говориться богато про атракцію польської культури; порівнюють її з американською, яка перемелює чужинців у своїм огні. Але — культура то є богатство. До нього повоєнній Польщі далеко. Тому й експанзія її на схід мусить заломитися. То є власне добра сторона тяжкої економічної крізи, яку тепер ми тут переходимо. Добра сторона, вагітна в величезні наслідки...

Богдан Лепкий.

ТАКОЖ ЛИСТ

Петрусь виліз на ослін, обома ліктями сперся на скриню та гриз перо.

Перед ним лежав листок білого паперу.

Видно, збирався писати, та не знав як.

Ще ніколи листа не писав, тільки чув, як Ганька татуневі листи з війни читала та як відписувала на них.

А тут і думати нема коли, бо мамуні з міста ледви не видно, а їм не треба знати, що й до кого він пише.

Замачав перо, розмахнувся, але вчас руку від паперу відняв. Зітхнув... — Ні, так зачинати не можна!... Великий, моцний... всього того замало. Чіхав голову лівою рукою, але нічого мудрого не міг вичіхати. Аж нараз йому очі радісно заблищали. — Найкраще буде так, як Отче наш!

Перо скрипіло, по папері лазили „літери", як хрущі.

„Отче наш, іже еси на небесіх!"

(Такий великий викличник поставив, як батіг. Хвилину надумався, чи не зіскробати його ножиком, але лишив. Най буде!)

„Света йдут (писав далі) — а мама ходе і плачут. Та як не плакати, коли нас тая война так кривдит!" (Відсапнув, прочитав написане та всміхнувся. Добре пише. Ану лиш дальше.)

„Колисту, як луснув ґранат у нашу стайню, то корову на двоє роздерло, а теле тепер на ціле село реве."

(Останнє „е" заллялося та виглядало, наче жид. Петрусь злизав і написав нове, гарніше).

„Через наше село пересунули всі народи, які де є: Німці, Чехи, Москалі, Мадяри, навіть Турки. Повиїдали, що було. Мамуня як зварят кашу, то крупа крупу гонить. Омасти нема на лік. Всі на курячу сліпоту хоруют".

Слова перлися на папір, як вівці в кошару. Петрусь не міг собі з ними дати ради. Не знав, котре пустити, а котре ні).

„Нашу Ганьку також взяли були мацкалі до воська та казали, що і унтером зробе. Але вже і пустили, і тепер куди ходе, то плаче. Теле реве у стайні, а вона в хаті".

(Таку моцну крапку поставив, що перо затріщало й мало не зломилося. Пробував лекше писати).

„Хіба тілько пожитку, що на кватирі в нас стояв дечок і навчив мене писати. І тепер я пишу і питаюся, чи таке на Різдво повинно бути? Ні голубців, ні куті, ні навіть запалити в печі нема чим".

(Прочитав останнє речення і такий його жаль за серце вхопив, що сльоза капнула на папір. Обтер папір і кінчив:)

„Ще якби так татуньо з воська прийшли, то може би що порадили, може би хоч який патик притаскали з ліса, бо я ще малий тай не можу. І може би мамуня перестали заводити та кричати на мене за бездурно. Тому я Тебе прошу, Господи Боже, щоби Ти казав татуня з воська до нас на свята відпустити, а я, як виросту колись, то таку Тобі свічку в церкві поставлю, як друк, що дай Боже амінь".

Відсапнув і хитро всміхнувся. Ладно писав, лише забув ще сказати, як його татуня звуть).

„А татуньо називаються Федь Крутий, Петровий і служе при наших стрільцях", — шлюс.

* *
*

Аж задихався. Не легка річ писати лист, та ще такий.

Всунув лист до коверти, лизнув язиком, сплюнув і став адресувати. Але як?... Хотів знов так, як в Отченаші, але дав спокій. Написав тільки: „До Пана Бога в небі" і — крапка.

(Букви самі перлися вгору, буцім лізли на небо). А тоді дихав на письмо, поки не висохло, та сховав у кишеню.

Щоби лише мамуня не перейміли його по дорозі, побіжить на почту й кине.

* *
*

У сусіднім селі наші на квартирі стояли.

На фронті трохи втихло, ворога відперли, можна було про свята погадати.

До місцевого лікаря старшини на чай приходили. І в карти кинули собі.

Приходив також почтар з сусіднього села. Бо яка там тепер почта? Тільки слави, що скринька коло дверей.

Якось кілька днів перед святами він з листом у руці до лікаря зайшов.

— Панове ще певно такого листа і до такого високого адресата не читали, — сказав до старшин, що грали в карти.

— А нуте, нуте, прочитайте!

І почтар читав: „До Пана Бога в небі", це адреса. А титул: Отче наш, іже єси на небесіх", а лист: „Света йдут. Та як не плакати, коли нас тая война кривдит", — і так дальше аж до кінця.

Слухачі зпочатку сміялися, та чим дальше, тим більше їх лиця поважніли.

— Так воно, так, навіть діти терплять, — зітхав лікар.

—А скільки їх погибло!

— Або виросте, як той хабуз!

Сотник папіроску від папіроски закурював.

—І щож ви, пане почтмайстер, зробите з тим листом? — спитав.

— А щож я можу зробити? До Бога не понесу. Я того хлопця, що писав, знаю. Йому шість літ, а мудрий, наче старий.

— І все таки пише.

— Ще й як. Як хочете, то візьміть собі цей документ часу до свого военого архіву.

Сотник надумувався хвилину.

— Ні, панове, ми зробимо ось що. Пане товаришу, — звернувся до адютанта — напишіть прохання до командапди, щоби Федя Крутого відпустили на свята до дому та долучіть цього листа.

* *
*

І Федь Крутий прийшов до дому на свята.

Приніс консервів, цеголку російського чаю та два фунти цукру.

Обтулив загатою хату, полатав якось розбиту стайню та притаскав з ліса патик. Крутиха пообтирала сльози, Ганька перестала ревіти, бо за неї теля в стайні ревіло.

Як сіли до Святої Вечері, то Петрусь не втерпів:

—Я щось знаю, — почав, та вкусився за язик і тільки на образи вдячним оком дивився.

Національним ідеалом українського народу перейметься дитина в Старому Краю тільки в „Рідній Школі". Тому піддержім завзято її змагання в її другому пів-столітті!

Кождий сотик, кождий даток
Нашій „Рідній Школі" в дар
Це майбутнього завдаток,
Це на ворога удар.
Рідна Школа — наша зброя,
Рідна Школа — це наш щит,
В Рідній Школі — міць героя,
Що неволю повалить.

Даймо змогу „Рідній Школі" в Старому Краю наладнати широку постійну мережу станиць рідного національного виховання на українських землях.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ВІЛМІНҐТОН, ДЕЛ.

Листопадове Свято.

У нашій українській національний громаді при православний церкві відбулося листопадове свято трохи пізніше, як повинно було відбутись. На це склалися ріжні місцеві обставини. Та хоч і пізно, 6. грудня, зате відбулося це свято в нас велично й торжественно. Рано було в церкві помипальне богослужєння за поляглих борців України й гарна проповідь. Відпавив панахиду й виголосив проповідь о. Ісидор Костюк.

По полудні відбувся гарний концерт, якого наша громада ще не мала, бо програму виповнили 2 хори: хор нашої громади ім. Лисенка й наша парохіяльна школа під управою о. І. Костюка та хор ім. Лисенка з сусідної нам православної церкви з Честер, Па., під управою С. Мусійчука. Свято відкрив о. Костюк, пояснюючи коротко, але змістово ціль його.

Хор вілмінґтонський виступав два рази і співав ріжні пісні, між іншим „Ой під гаєм" з сольом панни К. Мардишишин. Шкільні діти відспівали „О, Украіно" й „Ой видно село". Були також гарні діточі деклямації. Між іншими відзначилися заповіди Українців, віддані Стефаном Гулою. Атракцією була деклямація панни Марії Лаврик з Честер: **„Ранок 1. листопада у Львові 1918 р."** (С. Мусійчука).

Хор честерський виступав рівнож два рази з піснями. Всі пісні випали гарно і було добре вишколені. Хор цей числив коло 40 співаків.

Гарною точкою був мужеський хор з Честер, що відспівав: „Гей у мене був коняка" і „Гей на горі там женці жнуть". Цей хор заімпонував присутним. Панна Марія Пастернак, наша молоденька честерська сопраністка, і С. Мусійчук відспівали дует: „Ой на гору козак воду носить", „Максим козак"; а п. Мусійчук відспівав вязанку стрілецьких пісень. І дует і соло були виконані гарно й чутливо, що присутні приняли з задоволенням.

До пісень акомпаніювала на пяні панна Костюк. Реферат святочний виголосив адвокат Теодор Свистун (з Филаделфії, Па.). Бесіда його була повна щирости і живої дійсности нашої боротьби й осягнення хвилевої блискучої державности. Бесідник перейшов коротко всі наші боротьби, зиски й утрати, а вкінці підчеркнув, що недовго ми любувались волею, бо це сам Бог хотів тільки показати нам нашу блискучу волю й наше щастя, щоб ми бачили її власними очима, жили нею, а потім втратили, та скоштувавши тієї волі, старалися на будуче ще раз осягнути її й затримати на віки. За річеву й щиру мову нагородили його присутні грімкими оплесками.

Англійською мовою говорив до нашої молоді молодий і гарний наш бесідник, Іван Гринишин. Бесіда його була інтересна й річевва та загріла нашу молодь, бо бесідник апелював до неї, ставати в ряди тих, що помагають нашим братам і сестрам на Україні виборотп державність. Треба згадати, що І. Гринишин є гарним поетом, що час від часу містить свої вірші в американській пресі Вілмінґтону.

Підчас концерту була збірка, що принесла $20 на боеву акцію УВО, а $20 на Рідну Школу. Гроші вишлеться через Обеднання.

Кінцеве слово виголосив о. Костюк, а оба хори спільно відспівали на кінці грімко: „Не пора" і „Ще не вмерла".

Присутний.

ВАЖНЕ ДЛЯ СОЮЗОВЦІВ З ДІТРОЙТУ І ГЕМТРЕМКУ, МИШ.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 10-го СІЧНЯ 1932 Р., відбудеться в **Українській Галі під ч. 3464 Сикат Евеню**

ВІЧЕ СОЮЗОВЦІВ

на якім попри інших бесідників, промовлятимуть: **Роман Слободян,** головний фінансовий секретар У. Н. Союза, про **потребу злуки відділів і переведення реформи в У. Н. Союзі. Д-р Л. Мишуга,** редактор „Свободи", про **змагання У. Н. Союза і його органу в справі піддержки національної сили в Америці й в Рідним Краю.**

Початок точно в годині 3-тій пополудні.

На вічу повинні явитися відділові урядники і члени всіх відділів У. Н. Союза з Дідрейту і Гемтремку.

Головна канцелярія У. Н. Союза.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Потреба Українського Театру в Америці.

Вже крайна пора подумати нам серіозно над тим, що нам треба мати постійний Український Театр в Америці. А Ню Йорк, як метрополія, повинен особливо зацікавитися отсею важною культурною справою.

Свідомість національна вже між нами поширена. Вже знаємо, хто ми і чиї діти. І тут роджене покоління з українського боку теж доволі свідоме. Зате менше доцінюємо ми вартість наших духовних скарбів, нашої штуки, а зосібна нашого театру. А чейже в українській музично-театральній традиції теж пробивається душа нашого народу, його історія, його сльози і сміх, його боротьба за волю і його чудові звичаї й обичаї.

Думаю, що найкращим даром, який можна би передати молодому поколінню, був би наш український театр.

Досі ми задоволялися здебільша аматорськими виставами. Густо-часто дбали більше про матеріяльний успіх ніж артистичний, а перші спроби створити театр для постійних вистав випали невдачно.

Думаю, що були люди і була добра воля, щоби зорґанізувати український театр, але бракувало підвалин, на яких можна би створити дійсний театр. Не було підготованої для такої справи авдиторії, вироблених акторів і матеріялів, як партитур, оркестри, декорацій та костюмів. А все те коштує богато гроша. А без того годі думати про театр, бо те все є фундаментом театру.

Та всеж таки ми театр можемо мати. На те треба часу, щоби загал зрозумів цю велику ідею. І треба терпеливости і постійної праці в тім напрямі. Не треба глядіти на театр як на ту корову, що коли хвилево не дає стільки молока, як бажано, то її ріжуть. Це є мій одинокий закид, кинений в сторону моїх попередників, котрі по невдачах залишили руїну. І тому тепер треба зачинати наново з початку. І треба знову звертатися з закликом утворити театральний фонд. Саме для цеї ціли буде висталена в Українськім Народнім Домі дня 12 лютого опера „Катерина".

Якщо громадянство підопре цю виставу, то ще в тім сезоні будуть виставлені дві або три оперети. Отими виставами хочемо започаткувати нову акцію за створення постійного Українського Театру.

Як відомо, всюди в світі так є, що театри дістають піддержку від ріжних орґанізацій і меценатів штуки. Таких любителів рідної штуки мусимо знайти і в Америці. Вони мусять заінтересуватися справою українського театру й підпомагати його матеріяльно.

Артистів, які глядітимуть на Український Театр тільки зі спекулятивного боку, відкидаймо, а притягаймо тих, що є дійсними любителями української сцени.

Коли буде ідея в артистів і в громадянстві, то я вірю, що матимемо свій правдивий український театр. Але треба жертв, з боку громадянства й з боку артистів.

Марія Гребенецька.

Виновник.

Жінка: Щойно три тижні по шлюбі, а тебе нема по ночах і вертаєшся додому, як когут піє. Щоби мені це не повторилося.

Чоловік: Не повториться! Зараз рано скручу голову когутови!

PRESS REPORTS ON UKRAINE AND UKRAINIANS.

REPORT SOVIET TROOPS ARE READY TO REBEL.

Travelers Tell of Movement for Separation in Ukraine Backed by the Farmers.

LONDON, Jan. 1.—Reports received in London from Russia say that certain Soviet regiments in the Ukraine are in such a state of unrest that trouble may be expected at any time. It asserted that for some weeks the authorities in Moscow have not dafed to give orders to these regiments for fear they would be disobeyed, and that moreover the Soviet is unable to rely on neighboring units to enforce such orders if they should be disregarded.

Travelers who have recently returned to Western Europe say that in November there was much talk in the Ukraine of a possible movement on nationalist lines early in the new year.

Former owners of small farms, who form the backbone of the population in the Ukraine, say these travelers, are likely to support a national government, as they, fare more than the farmers in Great Russia, have resented the uniform Soviet land policy.

(The New York Times,
Saturday, January 2, 1932).

—o—

LEAGUE OF NATIONS, JANUARY 1932.

The Polish terror in Eastern Galicia continues unabated. Writing from Lemberg, a correspondent of the **Manchester Guardian** says:

The oppression of the Ukrainian minority in Poland is growing worse every day. It would perhaps be wearisome to record the oppressive acts that are being committed in ever-growing numbers... But there are certain things that cannot be left unrecorded, that must be heard by the civilized world — namely, the horrible and inhuman barbarities that are inflicted on Ukrainian political prisoners in Polish jails, and which are part of the war waged by the Polish dictatorship against the Ukrainian minority.

The correspondent then goes on to present numerous facts, gathered from eyewitnesses, to support these sensational charges. After many unsuccessful efforts the leaders of the Ukrainian minority finally managed to set their case before the League of Nations. The Assemby appointed a committee of three to investigate the reign of terror in Eastern Galicia. This committee was to have reported at the last session of the Assembly in September, but an unforeseen complication replete with irony prevented the report from being prepared. Kenkichi Yoshizawa, the Japanese delegate in the Assembly, had been chosen **rapporteur** of the committee, but he was too busy defending Japanese aggression in Manchuria to have any time left for the Ukrainian victims of the Polish terror! The questioh was put over until January.

(The Nation,
New York, January 6, 1932).

—o—

HOUSE OF COMMONS.

December 7th, 1931.

Poland (Ukrainian Minorities).

Mr. Mander asked the Secretary of State for Foreign affairs whether he proposes to take the opportunity during the visit of the Polish Foreign Secretary, Monsieur Zaleski, to this country to discuss the question of the Ukrainian minorities?

Sir J. Simon: I regret that I am not prepared to make any statement in advance regarding subjects of conversation when I have the pleasure of seeing His Excellency.

(Ukrainian Bureau in London).

—o—

PLIGHT OF THE UKRAINIANS.

Tyranny in Russia and Poland.

We are asked by the Ukrainian Bureau in London to call attention to the oppression of the Ukrainian peoples in Soviet Russia and in Poland. The position in Soviet Russia is well-known. The distruction of all religions is one of the fundamental aims of the Soviet Government. The campaign against religion, against churches and against the clergy, never abates, but rather gains in intensity... What we desire to make known here is also the sufferings of the Ukrainian clergy in Western Ukraine, at present known as Eastern Galicia in Poland. In Poland our Ukrainian friends are enduring terrible, unchristian treatment... Acts of oppression culminated in a wave of terrorism in September and October 1930, when hundreds of villages were attacked by Polish police and soldiery; men, women, and children were beaten, schools were closed and co-operative buildings and institutions were destroyed...

A Struggle for Independence.

In a few words, here we have the Ukrainians, a great people, strugling for their freedom and independence. Their churches are, quite naturally, the rallying point and centre of their corporative life, and the priest very often the guide, philosopher and friend of the whole village. There is no doubt that the Polish Government, in its attempt to wipe out Ukrainian nationality, has directed its attack more especially against the Ukrainian churches and the Ukrainian clergy as one of the great pillars upon which Ukrainian nationality and Ukrainian culture are built and one of the strongest bonds which holds this people together in a great community. We trust that at this season of Christmas your readers will remember those Ukrainian fellow-Christians who are enduring such cruel martyrdom in Eastern Europe under both the Polish and Soviet Government.

(The Guardian,
December 18, 1931).

— Чому ти, Івасю, такий гордий?

— Я не гордий..

— Не гордий, а носа дреш угору!

— Бо мені мама вшила камізольку з татових сподень, а я не зношу того запаху.

ВІДОЗВА.

УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ — НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТЕХНІКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ — НЕ СМІЄ ЗАГИНУТИ!

Нарід собі!

До українського громадянства всіх українських земель та закордону.

Українська Господарська Академія (м. Подєбради в Чехах) розпочинає вже десятий рік свого існування. Сталося так, що в цей ювилейний рік існування нашої одинокої в світі вільної **української високої техничної школи** буде рішатися також доля її; буде рішатися, чи спроможеться український нарід зберегти й забезпечити назавжди існування своєї політехніки, чи вистарчить в українського громадянства завзятости, енергії та жертвенности, щоб единою лавою згромадитися навколо самодопомогової акції, яку Товариство Прихильників Української Господарської Академії нині розпочинає.

Творці Української Господарської Академії будували її з щирим завзяттям, з свідомістю того, що їм припадає щастя в найтяжчу для нації годину творити одну з важливіших підвалин її майбутнього відродження, осередок культурної творчости, місце для збереження старих і виховання нових сил для праці на Україні, для українського народу.

Захоплені красою тієї ідеальної будови, що її вони **хотіли** витворити, натхнені величним завданням, взялися вони за працю й уперто будували цеглину за цеглиною, не дивлячись на те, що самі були ніби для такого великого діла тоді ще не підготовлені, що досвіду бракувало, що матеріял був зовсім незвичайний, що засобів було замало, що взагалі завтрішній день був невідомий. І ту будову довели вони до кінця. Майже **пятьсот** українських **інжинірів,** котрі одержали свою високу освіту в нашій Академії, українською мовою та в національнім оточенню, своєю практичною працею в Краю та на чужині наочно засвідчили високий рівень Академії, яко технічної і національної школи.

Українська Господарська Академія мала щастя розпочати свою велику працю в державі, якої найвищий керівник розуміє наші стремління; Академії була забезпечена матеріяльна можливість розпочати це будівництво і повна свобода щодо його переведення. Таксамо й тепер Українська Господарська Академія користується прихильним відношенням вищих державних чинників Чехословацької Републики. Це прихильне відношення мабуть ще в найближчім часі виявиться в усуненні перешкод до відновлення прийому до Академії нових студентів. В краю чекають на цю можливість одержувати високу освіту у власній політехніці сотки молоді. Але ми не можемо розраховувати на те, щоб Чехословацька Державна погодилась і надалі нести повністю тягар матеріяльного утримування Академії, зокрема під сучасну господарську кризу.

Тепер цей тягар, принаймні в значній його частині, **має перебрати на себе українське громадянство. „НАРІД СОБІ!"** — хай буде нашим гаслом. На міліони українських людей у Краю й поза його межами мусить знайтися **три тисячі українських громадян, громад, спілок, товариств, Просвіт,** що зголосяться як члени **Товариства Прихильників Української Господарської Академії** й тим зобовяжуться вносити кожного року на утримання нашої політехніки по **десять долярів.**

Один міліон корон чеських, або трицять тисяч долярів річно — це та сума, що уможливить забезпечити й надалі в теперішнім вигляді вільну високу українську господарсько-техничну школу — УКРАЇНСЬКУ ГОСПОДАРСЬКУ АКАДЕМІЮ в Подєбрадах.

Прага-Подєбради, 1. жовтня 1931 р.

Рік існування Української Господарської Академії — **десятий.**

Ректорат Української Господарської Академії:

Ректор Проф.
Борис Іваницький.

Проректор Проф.
Лука Бич.

Секретар Проф. Ради Доц.
Евген Голіцинський.

Товариство Прихильників Української Господарської Академії:

За Виконавчий Комітет:

Сергій Бородаєвський, голова;

Сергій Комарецький, містоголова;

Інж. **Кость Подоляк,** секретар.

Управа:

Д-р. Борис Матюшенко, голова;

Соломон Гольдельман, містоголова;

Ольґерд Бочковський, містоголова;

Евген Вировий, скарбник;

Борис Лисянський, секретар;

Віктор Сапіцький, член Управи.

Адреса:

Spolecnost pratel Ukrajinske hospodarske akademie,

Praha-Dejvice, 1506.

Гроші посилати на конто E. Wyrowyj, Zivnostenska banka, Praha, або на конто Е. Вировий, Земельний Банк Гіпотечний, Львів.

РУХ ПО ВІДДІЛАХ У.Н.СОЮЗА.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Вас. Великого, від. 364, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів і члениць, що річні збори відбудуться в неділю, 10 січня, в гали церковній зараз по Сл. Божій. Обовязком кождого члена явитись на зборах, бо буде справоздання контрольорів, вибір урядників на 1932 рік, справа балю, злука відділів, виплата позамісцевим членам запомоги і т. и. біжучі справи. Ті, що їм ухвалена позичка, зволять відписати ухвалену угоду. Не явившийся член буде караний після ухвали річних зборів. — Й. Бдзь, предс.; В. Савка, кас., Іван Сподар, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. Укр. Тов. Дністер, від. 310, повідомляє, що на річнім мітінгу вибрано слідуючий уряд на 1932 рік: Михаіл Федас, предс., Олекса Рибак, заст.; Іван Довгун, кас.; Теодор Шевчук, заст.; Дмитро Багрій, секр.; Михаіл Більський, заст.; Василь Шимко, тростіс; Іван Стороняк і Григорій Кінаш, контрольори; Теодор Олексин і Василь аГврилишин, надз. хорих; Микола Братівник, господар галі. Мітінги будуть відбуватись в другу суботу по першім кождого місяця. Слідуючий мітінг відбудеться в суботу, 9 січня, в гали словенській, 724 Лінард ул., Гріпойнт, в годині 7-мій ввечір. Кождий член має явитись на зборах, бо буде справоздання контрольорів за 1931 рік і інші важні справи. Баль, що був ухвалений на річнім мітінгу, відбудеться 16 січня. Кождий член має взяти свої тікети. — Дмитро аБгрій, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. оТв. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що спеціяльний місячний мітінг відбудеться в неділю, 10 січня, в годині 2-гій пополудни, в гали церковній. Проситься всіх членів явитись на мітінг, бо маємо дуже важні справи до полагодження. Не явившийся член без важної причини заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. Довгуючих членів проситься вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Сего місяця будеться принимати нових членів до У. Н. Союза і до Товариства без вступного. Тому проситься членів приєднувати нових членів і вписувати свої діти, коли ще не вписані. — Н. Сорохтей, предс.; Д. Сподарик, секр.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що річний мітінг відбудеться дня 10 січня, в гали церковній при Гров ул., точно в годині 2-гій пополудни. На порядку денним буде справоздання урядників з цілорічного діловодства і вибір уряду на біжучий рік. Проситься всіх членів явитись на сім мітінгу, а особливо довгуючі повинні явитись і вирівнати свої залеглости. Не явившийся член, без ріжниці чи він є урядником чи ні, буде караний 1 дол., або суспендований. — Петро Соляр, предс.; Денис Качмарик, кас.; Семен Кунікевич, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ЗІ СПОРТУ.

UKRAINIAN BASKETBALL TEAM AT CHESTER, PA.

Ukrainian National Home
4th & Ward Streets
Chester, Pennsalvania
December 30, 1931

Dear Editor:

The Ukrainian Basketeers chalked up another one in the win column with a victory over the Shooting Stars by a close margin, 28—25, at the Ukrainian Hall last night.

The game was fast and delivered many thrills to the many spectators. Joseph Lacush, guard, collected 12 points, almost half of the total. Wilson and Clark of the Shooting Stars each received 7 points.

The Shooting Stars held the Ukrainians at half time, 13—5. In spite of this the Ukrainians broke away with 23—12 in the last half.

The exceptional good guarding of Bartish and Musial featured in Ukrainians' triumph, while Lacush's shooting was accurate.

The game was an interesting thriller up to the last minute, the Ukrainians made good 10 out of 10 foul trials, while the Stars made 9 of their 10 shots, good.

The Ukrainian reserves also defeated the Shooting Star's reserves team by the wide margin of 30—18. The score at half time was 20—9. Bill Haschack received 9 points, while L. Sawicki was close behind with 8 points; although Merenko, Panco and Blahitka each received 4. The game was fast and the passing timely.

Ukrainians

	Pos.	Fd.G.	Fl.G.	Pts.
P. Wyshivanik	F	0	1	1
M. Sawicki	F	0	2	2
Bringle	C	1	1	3
W. Wyshivanik	G	1	1	3
Musial	G	0	1	1
Panco	F	1	0	2
Morenko	C	0	0	0
Bartish	G	2	0	4
Lacush	G	4	4	12
Totals		9	10	28

Shooting Stars

	Pos.	Fd.G.	Fl.G.	Pts.
Wilson	F	2	3	7
Gleaves	F	1	3	5
Clark	C	3	1	7
Gunnief	G	0	1	1
Ziegler	G	1	1	3
Allender	G	0	0	0
Domboy	G	1	0	2
Totals		8	9	25

Uks. Reserves

	Pos.	Fd.G.	Fl.G.	Pts.
L. Sawicki	F	3	2	8
Merenko	F	2	0	4
Panco	C	2	0	4
Musial	G	0	0	0
Blahitka	G	2	0	4
Haschak	G	4	1	9
Bondrowski	G	0	1	1
Totals		13	4	30

Shooting Star Reserves

	Pos.	Fd.G.	Fl.G.	Pts.
Haspen	F	0	1	1
Wilson	F	0	0	0
Clark	C	3	1	7
Logan	G	0	0	0
Zeigler	G	1	1	3
Gleaves	F	2	0	4
Cunnife	G	1	1	3
Totals		7	4	18

Thank ou.

Thank you.

CHARLES KOVEAL

(Publicity agent).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН І ДОРОГОЦІННОСТИ З МІСТА ОПАР.

(33)

Зек думав, що вдалим ударом ножа він відразу вбив Вепера, тому й не було ніякого звуку чути зпід накривала. Коли Араб уже переконався, що його жертва нежива, він нервово стягнув покривало з ліжка й відразу з його рота вирвався проклін. Під покривалом на ліжку лежала ріжна одежа, згорнена так, що здавалося, людина була там. Ахмед Зек побачив, що Вепер його перехитрив і тепер десь зник.

—o—

Ахмед Зек лютував як звір. Він наказав своїй банді обшукати всі кущики й кутики в таборі та довкола нього. Але всі пошукування ніякого сліду Вепера не викрили. Бельгієць зник безслідно. Ахмед Зек скочив на свого коня й закликав кількох чорних їхати верхи з ним, щоб хочби зпід землі дістати Вепера. Мугамбі, що притаївся в кущак, бачив, як на коні полетів Зек, а за ним кілька чорних вояків.

—o—

Мугамбі крадькома дістався в табор, перелізши через паркан. Він тут, ховаючись, розглядав, де стоїть варта, бо там мусіла бути його господиня увязнена. Мугамбі побачив одного вартівника з довгою списою біля великого намету. Мугамбі підліз ближче саме в той час, як на зміну вартівника прийшов другий. Мугамбі чув, як старий вартівник казав, що „вона сама в наметі". „Це моя пані там", подумав Мугамбі.

—o—

Мугамбі рішив вибрати хвилину, щоб убити вартівника. Він дістав коротку, але важку ломаку, що валялася біля паркану. Знову підліз ближче до намету й став вичікувати зручного моменту до нападу. Нарешті він вибрав хвилину, коли вартівник сів біля входу до намету й повернувся спиною до Мугамбія. Мугамбі підліз до нього й з розмаху розчерепив йому голову. Мугамбі вбіг до намету, але в ньому не було нікого.

—o—